

Taşeron (Alt İşveren) İstihdamında Önem Arz Eden Hukuki ve Mali Hususlar

Onur ÇELİK – YMM, Bağımsız Denetçi

İşletmeler, özellikle de emek yoğun çalışan işletmeler için en önemli maliyet kalemlerinden birisi işçiliktir. Günümüzün rekabetçi dünyasında ise birçok işletme özellikle yardımcı iş niteliğine haiz işlerini kadrolu elemanlar istihdam etmek yerine, dış kaynak kullanımına (outsourcing) giderek yani taşeron (alt işveren) kullanarak yürütmeyi tercih etmektedirler. Bu tercihte söz konusu işlerin daha ucuza yaptırılabilmesi ise şüphesiz en önemli faktördür.

Taşeron (alt işveren), işyerlerinde yürütülen mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerde veya asıl işin bir bölümünde, işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan, bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerlerinde aldığı işte çalıştıran yapı olarak tanımlanabilir.

İşletmelerce bu sürecin doğru bir şekilde yönetilmesi ise hem hukuken hem de mali yönden son derece önem arz etmekte ve bu nedenle süreç mutlaka bir sözleşmeye bağlanmalıdır.

Taşeron Sözleşmesi İmzalanma Süreci Nasıl Yönetilmelidir ?

Öncelikle taşeron hizmet alım sözleşmesi, anlaşma yapılacak alanda alt işveren çalıştırmanın hukuken uygun olup olmadığı konusu da dahil olmak üzere, sözleşmenin içeriği ve genel esasları hakkında işletmenin hukuk müşaviri, insan kaynakları ve satın alma departmanları ile taşeronun çalıştırılacağı departmanların görüşü alınarak hazırlanmalıdır.

Taşeron firma ile yapılacak sözleşmede bulunması gereken asgari hususlar ise;

- ✓ Taşerona verilen işin niteliği,
- ✓ Taşeron şirkete asıl işin bir bölümü veriliyor ise, verilen işin işletmenin ve işin gereği ile teknolojik sebeplerle uzmanlık gerektirme koşuluna ilişkin teknik açıklama,
- ✓ Taraflarca öngörülmüş ise işin başlama ve bitiş tarihleri,
- ✓ Taraflarca öngörülmüş işin hangi çalışma sistemi ile anlaşıldığı (götürü usul veya birim fiyat) bilgisi,
- ✓ Taraflarca öngörülmüş işin toplam bedeli ve hak edişlerin ödeme koşulları,
- ✓ Taşeronun faaliyetlerini asıl işverenin işyerinde mi, yoksa kendi işyerinde mi gerçekleştireceği,
- ✓ Yapılacak faaliyetler asıl işverenin işyerinde gerçekleştirilecekse işyerinin hangi bölümünde gerçekleştireceği,
- ✓ Taşeronun, faaliyetlerini yürütürken ihtiyaç duyacağı ve işletmeden kullanım talepleri olabilecek her türlü alet, edevat, malzeme ve sarf malzemesine ilişkin kullanım şartlarının sözleşmede belirtilmesi,
- ✓ Taşeron firmaya verilen işin taraflar açısından yürütülme esasları,
- ✓ Sözleşmeye uyulmaması halinde uygulanacak cezai müeyyideler,
- ✓ Ödenmeyen ücretler (fazla çalışma, genel tatil ücretleri) nedeniyle geriye dönük her türlü toplu ödemeler ve bunlara ilişkin idari para cezaları, çalışma süreleri ve ara dinlenmelerin mevzuata aykırı kullandırılması nedeniyle doğabilecek işçi alacakları, taşeronun geçersiz feshinden kaynaklanabilecek işe iade ücret ve tazminatları ile ihbar ve kıdem tazminatları, taşeronun kayıt dışı işçi çalıştırması ve prim borçları nedeniyle asıl işveren olarak kaybedilen sosyal güvenlik prim teşvikleri, kullandırılmayan yıllık

Ücretli izin alacakları, sendikal tazminat ve davalar, taşeronun çalıştırdığı kişilerle ilgili iş sağlığı ve güvenliği yükümlülüklerini yerine getirmemesinden kaynaklanan idari para cezaları ve diğer tüm bireysel ve toplu iş hukuku çerçevesinde asıl işveren kapsamında müteselsil sorumluluk çerçevesinde üstlenilecek tüm mali ve hukuki yükümlülüklerin taşerona, yasal temsilcisine veya ortaklarına rücu edilebileceğidir.

Ayrıca, taşeron firmanın Vergi ve Sosyal Güvenlik Kurumları'na karşı hukuki ve mali yükümlülüklerini yerine getirip getirmediği ile çalıştırdığı personel, üçüncü kişiler ve kurumlara karşı olan borç durumunun değerlendirildiği belge olan "temiz kağıdı" her ay talep edilmeli ve bu yükümlülüklerin yerine getirilmediğinin tespit edilmesi halinde taşeron firmaya hak edişlerinin ödenmeyeceği hususu karşılıklı olarak en başta netleştirilmelidir.

Sonuç

Emek faktörünün bol olduğu ülkemizde, taşeron uygulaması işletmelerce sıklıkla başvurulan insan kaynağı temin etme yöntemlerinden birisidir. Hukuk sistemimiz de taşeron çalıştıran ve asıl işveren statüsüne sahip olan işletmelere başta vergi, sosyal güvenlik ve iş sağlığı & güvenliği konusunda birçok sorumluluklar yüklemiştir. Bu sürecin sağlıklı bir Şekilde yürütülerek her iki taraf içinde dengeli bir sözleşmeye bağlanması, hem işletmelerin hukuki ve mali riskleri minimize etmesine hem de çalışma barışının sağlanarak işletme faaliyetlerinin sekteye uğramaksızın sürdürülebilir kılınması adına kritik öneme haizdir.